І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 222. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 1-го ГРУДНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 1, 1965 No. 222. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Вівторок, 30-го листопада 1965 р.

В АМЕРИЦІ

В СТОЛИЦІ ПОЧИНАЮТЬ ГОВОРИТИ ПРО МОЖЛИВІСТЬ ЗБІЛЬШИТИ ФЕДЕРАЛЬНІ ПОДАТКИ, щоб збільшити прибутки федеральної скарбниці у фінансовому році, який почнеться 1-го листопада 1966-го року. Покищо не знати, чи треба буде дійсно збільшувати прибуткові податки тому, що значно збільшилися видатки федерального уряду внаслідок війни у В'єтнамі та більших видатків на різні внутрішні справи. Розвиток війни у В'єтнамі покаже, чи Уряд в найближчому році не буде змушений просити Конґрес, щоб схвалив закон про більші прибуткові податки в 1967-му році.

55 ВІДСОТКІВ РЕСПУБЛІКАНЦІВ ЗАЯВИЛИСЯ ЗА КАНДИДАТУРУ НІКСОНА і тільки 38 відсотків воліли б, щоб в 1968-му році від республіканців кандидував на президента мишиґенський губернатор Джордж Ромні. Але між опитуваними демократами аж 55 відсотків заявилися за Ромні і тільки 35 відсотків за Ніксоном. Також незалежні виборці воліли б Ромні, бо 43 відсотки голосували б за мишиґенським губернатором і тільки 42 відсотки за колишнього віце-президента. Ці опитування переводив Американський Інститут Публічної Опінії д-ра Геллупа в Принстоні в Ню Джерзі. Питання звучало: „Коли б тепер були вибори і кандидатами були б Ніксон і Ромні, — то на кого ви голосували б?"

НА АВТОСТРАДАХ І ВУЛИЦЯХ ЗДА ЗГИНУЛИ 615 ОСІБ В АВТОВИХ КАТАСТРОФАХ під час довгого кінця тижня у зв'язку з Днем Подяки. Цьогорічне число смертних випадків є на 11 відсотків більше в порівнянні з минулорічним; це число збільшується від 1960-го року, коли згинули тільки 442 особи. Але Крайова Рада Безпеки ствержує, що під час звичайних робітних днів від 10-го до 14-го листопада в автомобільних катастрофах згинуло було 575 осіб і преса приймає це спокійно, ніхто цим не турбується, що під час року гине понад 40,000 осіб.

У СВІТІ

БРИТІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ МАЙКЕЛ СТЮАРТ ПРИБУВ ДО МОСКВИ на 4-денні розмови з керівними совєтськими вожаками — про В'єтнам, роззброєння, британсько-совєтський договір про відкриття консулятів і т. п. Коментатори твердять, що годі сподіватися більших результатів, як тільки обмін „взаємних поглядів".

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ПРИЙНЯЛА 112 ГОЛОСАМИ проти 0 при 1 голосі, Франції, що стрималась і Вільного Китаю, що абсентувався — резолюцію про скликання світової конференції роззброєння, себто включно з Комуністичним Китаєм, „найдалі в 1967 році". Після того голосування генеральний секретар У Тант перестеріг — з прозорим натяком на адресу Франції і Комуністичного Китаю — щоб вони своїми самовільними актами атомового зброєння не протиділали існуючому загальному нахилові — зрушити з місця проблему міжнародного роззброєння.

БРИТАНІЯ РІШИЛА ВИСЛАТИ ДО ЗАМБІЇ, сусідки Родезії, ескадрилю воєнних літаків, відповідаючи таким чином позитивно на просьбу Замбії прислати британське військо для охорони Замбії проти здогадної загрози збоку біло-расистського режиму в Родезії. Британія рішилася на це з остраху, що коли вона відмовить просьбі Замбії, то ця остання закличе на поміч війська з різних африканських країн і тоді в тій частині Африки може розпалитись війна, що може скінчитись катастрофою для 220.000 білих у Родезії, які панують там над 4 мільйонами чорних.

КАТОЛИЦЬКИЙ ЕПИСКОПАТ В РОДЕЗІЇ ГОСТРО ЗАСУДИВ біло-расову політику уряду прем'єраІєна Сміта, перестерігши, що та політика веде до „катастрофи". Таку заяву проголосили архиєпископ Франсіс Маркалл і 4 інші владики. Англіканський архиєпископ в Селсбері є теж опонентом політики уряду, але англіканський клир поділений. Католики нараховують кругло 10% білого населення, себто 23.000 осіб, 304.000 чорних автохтонів і к. 4.000 інших кольорових мешканців.

Домагаються збільшити допомогу закордонним державам

Вашингтон. — Конференція в справах Міжнародної Співпраці, яку президент Л. Б. Джансон скликав до Вашингтону, предложила Урядові свої рекомендації, в яких домагається значно збільшити допомогу закордонним країнам, головним чином треба б збільшити рільничу продукцію в недорозвинених країнах та допомогти їм зменшити темп приросту їхнього населення. В цій Конференції, яка відбулася в готелі Шератон Парк, взяли участь 5 000 осіб, представників бизнесменів, виховників, громадських діячів та звичайних громадян. Президент Джансон назвав цю Конференцію „зборами представників американського народу". Численні промовці виявляли свої ідеї в ділянці міжнародної співпраці. Головував на Конференції віце - президент Гюберт Г. Гомфрі, який підкреслив, що на зборах панував „євангельський тон". І йому здавалося, що „виголошує проповідь до членів релігійної громади, яка складається з глибоко віруючих осіб". Гомфрі вірить, що Конференція знайде новий шлях, як допомогти вільному світові, шлях до добробуту і до миру, як це вже частинно сталося на Конференції в Ріо де Жанейро. Конференція має знайти шляхи, як найкраще допомогти мільйонам вбогим у вільному світі, як консервувати світові природні ресурси, як поборювати недуги і як збільшити міжнародну торгівлю та знайти нову забезпеку проти війни.

Футболісти Армії і Фльоти закінчили зустріч нерішеною 7:7

Філядельфія, 27-го листопада. — На стадіоні ім. Дж. Ф. Кеннеді відбулися тут традиційні змагання американського футболу поміж військовими академіями Армії і Фльоти, яких суперництво у цьому спорті датується від 1890 року. Цьогорічна зустріч була вже 66-ою і їй, не зважаючи на слабші осяги обох дружин у високошкільних футбольних першостях, приглядалося — 102 000 глядачів, які виповнили стадіон вщерть.

Перші точки т. зв. „тачдавн" здобула дружина Армії з Вест Пойнту, коли її змагун Санні Стоверс пробіг 25 ярдів з м'ячем до мети. Ще перед закінченням першої половини зустрічі кадети Фльоти вирівняли після подачі Джана Картврайта до Террі Маррея, який здобув „тачдавн". Друга половина цих змагань проходила під знаком дефензивних акцій обох дружин, внаслідок чого вислід 7:7 залишився незміненим. Це була шоста нерішена за всю історію змагань поміж академіями Армії і Фльоти. Дотепер Армія перемогла в цих зустрічах 31 раз, а Фльота — 29.

В цьогорічних змаганнях виступав у дружині Армії українець Богдан Несвячений з Джерзі Ситі.

МЕКНАМАРА ПЕРЕДБАЧУЄ ДОВГУ ВІЙНУ В'ЄТНАМІ — ЗАПОВІВ ТВОРЕННЯ НОВИХ ДИВІЗІЙ ЗДА

Сайгон. — Секретар оборони Роберт МекНамара закінчив свою 36-годинну інспекційну подорож до Південного В'єтнаму і вже відлетів відтіль через острів Ґуам, де стаціоновані важкі американські бомбовики Б-52, до Америки. МекНамара, крім нарад з високими військовиками та американським амбасадором у Сайгоні, відвідав головну кватиру 1-ої Кавалерійської рухомо - летунської дивізії, яка перевела вже у Південному В'єтнамі важкі бої з комуністичними партизанами та реґулярним північно - в'єтнамським військом, як також перелетів понад місцями, що були в жовтні й листопаді ц. р. тереном важких боїв. МекНамара заявив, що він був заскочений інформаціями про завзятість і нагальність комуністичних атак, які дали доказ, що Північний В'єтнам, без уваги на важкі втрати в людях і матеріяльні шкоди, зазнані від бомбардування, рішив поширити війну та вести її на більшу мірку. Висновок з того такий — казав МекНамара — що війна у В'єтнамі може продовжитись. Висловлюючись з найбільшими похвалами про хоробрість, дисципліну й бойову здатність американського війська у В'єтнамі взагалі та зокрема названої вгорі Першої кавалерійської рухомо - летунської дивізії, МекНамара висловився, що „треба буде створити більше таких дивізій". Коментатори, покликуючись на прикметну МекНамарі скупість на слова, висловлюють переконання, що справа створення дальших таких дивізій була вже вірогідно дискутована й позитивно вирішена у Вашингтоні і що такі дальші дивізії будуть вислані на в'єтнамський фронт. „Кавалерійська" дивізія — це стара традиційна назва з часів, коли вона була ще кінною, а тепер літаки, особливо гелікоптери, заступили коней.

Саме наприкінці минулого тижня американське летунство перервало залізничне сполучення між Північним В'єтнамом і Комуністичним Китаєм. Сьома Фльота, стаціонована на водах Південно - Китайського моря недалеко В'єтнаму була скріплена двома велетнями-літаконосцем „Ентерпрайс", що є найбільшим існуючим воєнним кораблем, та фреґатою для керованих ракет „Бейнбридж" — ці обидва кораблі мають атомову погінну силу. Що стосується політичного в'єтнамського фронту, то державний секретар Дін Раск, вернувшись з Південної Америки склав широку заяву, в якій потвердив політику ЗДА супроти В'єтнаму і ствердив, що всі вістки і плітки на тему так званих мирових контактів зводяться до найголовнішого підсумку: що Північний В'єтнам та південно-в'єтнамські комуністи не поступились ні на крок від свого становища та що в їх уявленні мир може рівнятися тільки капітуляції Америки й політичній перемозі комуністів.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ДОПОВІДЬ ПРО ШЕВЧЕНКІВСЬКУ ЮВІЛЕЙНУ ЛІТЕРАТУРУ

Ню Йорк. — Філологічна Секція НТШ влаштовує в суботу, 4 грудня 1965 р. в годині 6-ій вечером, в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку — Наукову Конференцію. Проф. д-р Володимир Безушко виголосить на цій Конференції доповідь на тему „Шевченкознавча ювілейна література", частина І-ша. Доповідь є подумана як дискусія, і призначена для широкого загалу громадянства.

БЕСІДА ПРО УКРАЇНСЬКУ ДУХОВІСТЬ

Нюарк, Н. Дж. — Місцевий 28-ий Відділ Союзу Українок Америки влаштовує в неділю 5 грудня ц. р. бесіду про українську духовість п. н. „Світильники української землі". Проведе цю бесіду, ілюстровану прозірками тридцяти портретів від св. Володимира до Юркевича, мистець Сергій Кіндзерявий-Пастухів о год. 5-ій по полудні в домівці СУА в Українській Централі при 140 Проспект Евню в Ірвінґтоні, Н. Дж. Під час бесіди буде відбуватися виставка картин з українською тематикою, призначених на продаж.

МИСТЕЦЬКИЙ ВЕЧІР МОЛОДИХ ТАЛАНТІВ У НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Заходом Секції Дружин Лікарів при Українськім Лікарськім Товаристві відбувся тут у неділю 7 листопада ц.р. вечір молодих талантів. У програмі вечору брали участь: Лілея Волянська — сольоспів при акомпаніяменті Богданни Волянської, Наталка Даниш — фортепіян, Квітка Цісик — скрипка при акомп. Марії Цісик, Асколд Лозинський — рецитація. Названими молодими мистцями були виконані твори Гайдна, Друлі, Кравчука, Чимарози, Шопена і Барвінського. А. Лозинський, учень Олімпії Добровольської, рецитував „Притчу про приязнь" Івана Франка та байку Л. Глібова „Цуцик". Чистий дохід з вечора призначено на добродійні цілі, зокрема на дітей залишенців в Европі.

ПРЕМ'ЄРА П'ЄСИ „ЛІС ШУМИТЬ" В БРУКЛИНІ

Ню Йорк. — Минулої неділі в Народному Домі Бруклин - Північ Драматичний Гурток при Осередку СУМА і новоствореному Відділі ООЧСУ, під мистецьким керівництвом пані Алли Давиденко, виставив п'єсу Володимира Куліша з повстанського життя „Ліс шумить". Вистава відбулася з повним моральним і матеріяльним успіхом. Участь у виставі брали: Марія Бошко, Марія Матійцьо, В. і С. Бабські, Т. Барабан, В. Гомзин, Д. Досяк, Б. Лисенко, І. Макар, О. Рябіцький, І. Самокишин, В. Сметанюк, С. Хомик і чоловічий хор. На залі був присутній автор п'єси, якого, по закінченні вистави, тепло привітали присутні.

РОМАН САВИЦЬКИЙ КЕРІВНИКОМ ДЕПАРТАМЕНТУ В ПУБЛІЧНІЙ БІБЛІОТЕЦІ ЕЛИЗАБЕТУ

Елизабет, Н. Дж. — Роман Савицький, син сл. п. композитора Романа Савицького і п-ні Іванни Савицької, одержав призначення на керівника департаменту мистецтв в Публічній Бібліотеці міста Елизабет. Роман Савицький, юн., активний пластун, заавансований в студіях мистецтвознавства, зокрема в ділянці історії музики та фільмового мистецтва. Працюючи в бібліотеці Елизабету, Р. Савицький поповнює її всіма важливішими виданнями про Україну. Востаннє його заходами була набута для Бібліотеки англомовна Енциклопедія Українознавства.

УКРАЇНКИ НА МІЖНАРОДНІЙ ВИСТАВЦІ ПЕКАРСЬКОГО МИСТЕЦТВА В НЮ ЙОРКУ

В Ню Йорському музеї сучасного мистецького ремесла, 29 Вест 53 вул. відбувається передрІздвяна виставка: „Тістечка й хліби: пекарське мистецтво". Заходами нашої малярки й керамістки Я. Геруляк-Туркевич, та завдяки її зв'язкам із цим музеєм, на цій виставці заступлена українська ділянка цього ремесла. У відділі сучасного пекарства є дві цікаві та втримані на високому мистецькому рівні праці Ярослави Геруляк, у традиційному відділі є українські короваї та паски виконані панями М. Білецькою, Р. Захарченко та Я. Кіналь. Зокрема речі п. Білецької звертають увагу всіх відвідувачів. Поміж експонатами з різних країн світу, наші речі викликають велике зацікавлення.

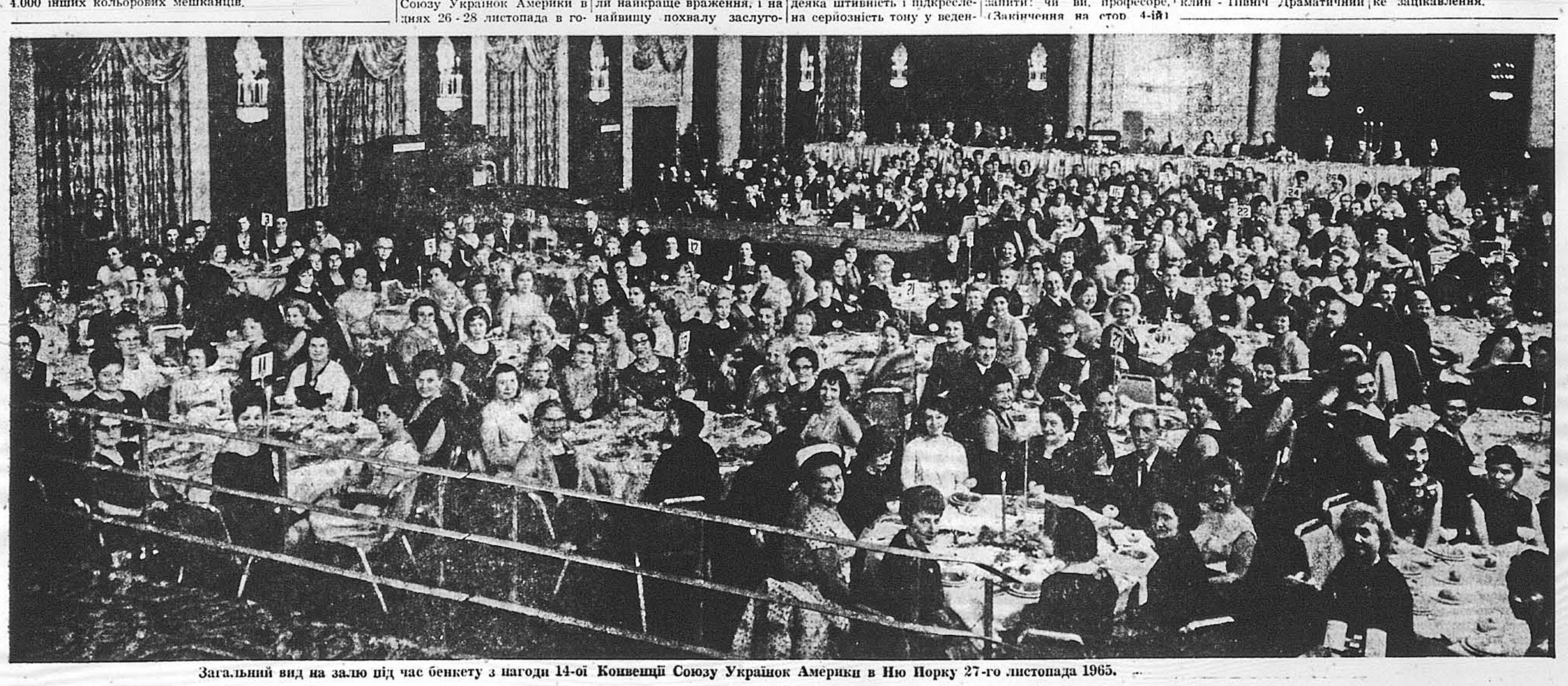
КОНВЕНЦІЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК, КОНВЕНЦІЙНИЙ БЕНКЕТ ТА КОНЦЕРТ І ПОКАЗ НОШІ БУЛИ ПРИКЛАДОМ ДОБРОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ І ВИСОКОГО РІВНЯ

Ню Йорк. (АД) — Українське жіноцтво вже не раз у нашій історії давало приклад своїх найвищих чеснот і своїх здібностей. Чимало прикладних подій з праці зорганізованого українського жіноцтва можна навести і в цій країні. Згадати б тільки, що наше жіноцтво вже давно відбуло свій світовий конґрес і створило Світову Федерацію Українських Жіночих Організацій, а чоловіки подібні імпрези й установи кілька десятиріч все ще тільки „плянують". За таку ж прикладну можна вважати й 14-ту конвенцію Союзу Українок Америки в днях 26 - 28 листопада в готелі Статлер-Гілтон в Ню Йорку, про яку, як і про зв'язані з нею бенкет та культурні імпрези: концерт і показ історичних українських жіночих одягів, було вже загальне звідомлення у вчорашньому числі „Свободи".

Прикладний бенкет

Конвенційний бенкет СУА відбувся в тому ж Статлер-Гілтон готелі, в якому відбувалася конвенція, в суботу 27-го листопада ввечері. Вже сам зовнішній вигляд бенкету — вечірні одяги і добрий порядок — справляли найкраще враження, і на найвищу похвалу заслуговує все, що на тому бенкеті було й, зокрема, чого не було. Схарактеризуймо коротко це останнє: не було на бенкеті безконечних промов і привітань. Не було також довжелезних концертових аматорських виступів, які дуже добрі на прерізних імпрезах в поодиноких громадах, але на які ледве чи є час і місце на таких репрезентативних імпрезах, як ювілейні конвенційні бенкети центральних установ. З користю для цілости не було також довгих представлювань численних репрезентантів і гостей. Правда, вражала часом деяка штивність і підкреслена сериозність тону у веденні програмою бенкету — один-два культурні дотепи в таких випадках завжди побажані. Але це надолужив у своїй направду блискучій доповіді „холостяк" — як він сам себе окреслив — проф. д-р Роман Смаль-Стоцький, президент Головної Ради Наукових Товариств ім. Т. Шевченка. Згадавши, що за час своєї 16-літньої праці в Маркетському університеті він добрих сто разів виступав з доповідями в жіночих клюбах у різних містах, професор д-р Р. Смаль-Стоцький заявив, що при цьому йому завжди ставили два основні запити: чи ви, професоре,

(Закінчення на стор. 4-ій)

Загальний вид на залю під час бенкету з нагоди 14-ої Конвенції Союзу Українок Америки в Ню Йорку 27-го листопада 1965.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Право на протест

Минулої суботи відбувся у Вашингтоні похід 25.000-30.000 демонстрантів, які, „протестуючи" проти американської політики у відношенні до В'єтнаму, вимагали закінчення війни в тій країні. Президент Джансон заявив за кілька днів перед тією демонстрацією, що він визнає право за кожним американським громадянином критикувати політику уряду і протестувати проти неї. Тому поліція не робила демонстрантам ніяких перешкод, — навпаки — охороняла їх проти атак збоку обурених глядачів. Завдяки такому толерантному підходові державних властей — демонстрація відбулася тихо і спокійно, а її учасники були — як твердять газети — радше в „пікніковому", як бойовому, настрої.

Учасники демонстрації не були щодо свого складу політичним монолітом. Деякі з них, як ось старий соціял-демократ Норман Томас, лідери Організації за здорову нуклеарну політику (САНЕ) або провідники квакерів — це американські патріоти-державники, які не поділяють становища, що безпека Америки пов'язана з політичним образом Південної Азії, і тому є проти участи Америки в обороні волі Південного В'єтнаму. Друга частина демонстрантів — це елементи, які взагалі керуються тільки почуттями, а не розумовими арґументами. Це та сама категорія американців, як ті, що під кінець останньої світової війни кричали „хлопці додому", без уваги на страхітливі політичні наслідки, що загрожували — і прийшли — від раптової американської демобілізації. Врешті третя частина демонстрантів — це явні комуністи та комуністичні провокатори, ті, які не соромилися розгортати прапорці в'єтнамських комуністів — В'єтконґу, себто того ворога, з рук якого гинуть американські вояки.

Всі вони об'єднались у своєму „протесті" — і всі були одностайні у тому диковинному й жалюгідному явищі, бо їх протест звертався тільки на адресу американського уряду, а не на адресу урядів в Пейпінґу і Ганої, — всі вони вимагали права самовизначення для південних в'єтнамців, але мовчали про таке саме право для народу у Північному В'єтнамі під правлінням комуністичної кліки. І тому, хоч офіційні організатори того протестаційного походу застерігаються проти приписування їм комуністичних симпатій — насправді діяли вони в користь комуністичної справи й на шкоду справи миру: вони підтримали наскрізь фальшиве переконання комуністичних вождів у Пейпінґу і в Ганої, що американські „маси" бунтуються проти панування „вашинґтонської кліки" і що президент Джансон буде примушений відкликати американські війська з В'єтнаму під натиском „знизу". Директор нюйоркського „Дому Свободи" Джордж Філд слушно порівняв суботнішніх вашинґтонських фанатиків миру з тими лондонцями, які вітали, як тріюмфатора, британського прем'єра Невіла Чемберлена, що 30 вересня 1938 р. підписав у Мюнхені згоду з Гітлером на поділ Чехо - Словаччини і цим ніби „врятував мир": через рік після того було всім ясно, що мюнхенська угода стала одною з головних причин вибуху третьої світової війни. . .

Гарно звучить принцип щодо „права на протест", але водночас треба дбати, щоб протести не збаламутили рідної громадської думки, ані не помагали ворогам країни.

Наступ продовжується

Відоме із своєї аґентурної і розкладової діяльности серед української еміґрації т. зв. „Товариство культурних зв'язків з українцями за кордоном" відбуло в середу 17 листопада в Києві „республіканську конференцію", присвячену п'ятиріччю свого існування. Фактичним осідком цього товариства, створеного в рамцях „Комітету культурних зв'язків із співвітчизниками за кордоном", тобто колишнього „Комітету за повернення", є східній Берлін, де й видається орган названого товариства — аґітаційно-пропаґандивна газетка „Вісті з України".

Офіційною темою конференції була, як виходить із звідомлення, надрукованого в київській „Літературній Україні" з 23 листопада, справа поширення і посилення його нібито „освідомної" й „інформаційної" роботи серед української еміґрації в різних країнах світу, поза межами СССР. Про „незвичайні" досягнення в цьому напрямку говорив голова правління „Товариства зв'язків" письменник Юрій Смолич, який вихвалявся водночас поширенням і пожвавленням контактів із закордонними „прогресивними українськими організаціями" та з туристами - українцями, які прибувають до СССР в рамцях туристичного обміну.

Проте, головна увага конференції була спрямована на боротьбу з українськими „буржуазними націоналістами", які, як відомо, всі, без уваги на таку чи іншу партійну й організаційну приналежність, стали одностайним фронтом проти совєтських намагань розкладати українську національну еміґрацію, що й викликало цілу серію статтей у совєтській пресі проти представників націоналістичних угруповань на еміґрації — і проти „поміркованих" на чолі з проф. Р. Смаль-Стоцьким, і проти Закордонного Представництва УГВР, що його очолює М. Лебедь, і проти Закордонних Частин ОУН.

Таврування „злісної ворожої діяльности реакційного буржуазно - націоналістичного охвістя", „запеклих ворогів українського радянського народу", що „зводять брудні наклепи на Радянську Україну", була присвячена не лише звітна доповідь Смолича, але й виступи учасників дискусії над нею, які „вимагали розвінчувати ворожі наклепи українських буржуазних націоналістів". Про „необхідність постійно викривати ворожу . . діяльність верховодів українських буржуазних націоналістів та їх прихвоснів, відкривати очі на правду тим окремим людям з трудової еміґрації, які ще перебувають під їх впливом", говорив редактор журналу „Всесвіт" Ол. Полторацький. „Рішучих заходів" у тому напрямку вимагала і Катерина Колосова. „Конкретні пропозиції" щодо „поліпшення" роботи „Товариства зв'язків" подавали й редактор львівського "жовтня" Ростислав Братунь і репатріянт із ЗДА Мик. Тарновський, і ін. Усі ці, сповнені безсилої люті, виступи совєтських пропаґандистів доводять, що головною перешкодою в діяльності „Товариства зв'язків" були і залишаються . . . „буржуазні націоналісти".

З метою посилення боротьби із впливом „буржуазних націоналістів" конференція прийняла нове „звернення до української еміґрації", зредаґоване в дусі „патріотизму" і „сантименту" до рідної землі й усього українського. Можна з певністю чекати, що зустрінеться цей новий наступ з такою ж одностайною відсіччю збоку широких кіл української еміґрації, як і всі досьогочасні облудні заклики та звернення названого товариства і подібних йому аґентурних совєтських установ.

Ярослав Курдидик

ПОДВІЙНИЙ АСПЕКТ ВІЙНИ У В'ЄТНАМІ

Три роки тому Го Чі Мінґ заявив, що в американців може й вистачить зброї на ведення війни у В'єтнамі, але не вистачить витривалости для того, щоб остаточно розбити в'єтконґських партизанів. А ось три тижні тому він заявив закордонним журналістам у Ганої, що, мовляв, Північний В'єтнам може вести такого типу війну, як у Південному В'єтнамі, хоч би й двадцять років, і за цей час так змучить та вимотає ЗДА, що вони самі залишать країну. А це буде така тріюмфальна перемога, якої ще не знала історія, бож цю війну виграли б партизани із найбільшою світовою потугою.

Добрі знавці Північного В'єтнаму твердять, що коли Го Чі Мінґ не погодився ще й досі на мирові переговори, то, мабуть, тільки тому, що спирається на хибному припущенні, нібито американці, не зважаючи на їхню щораз більше підсилювану мілітарну активність у Південному В'єтнамі, починають виявляти познаки „перевтоми". А останні демонстрації пацифістів нібито мають підтверджувати, що, мовляв, усе населення ЗДА проти ведення цієї „брудної війни".

Коли, однак, проаналізувати справу критично, то найбільша трудність Пентаґону, яка стоїть йому на дорозі, має не так мілітарний, як радше політичний характер. Це — справа, зв'язана з урядом Південного В'єтнаму, якому американці стараються дати всебічну підтримку, щоб він устабілізувався і користувався в народі високим авторитетом.

Американські чільні військові фахівці, на відміну від деякого песимізму цивільних американців, твердо стоять на площині оптимізму і майже всі твердять, що війну у В'єтнамі треба виграти в першу чергу „політично", або, точніше висловившись, що її мусять виграти в'єтнамці самі між собою.

Хоч двері для мирових переговорів між обидвома В'єтнамами стоять завжди відкриті, коли йдеться про блежче з'ясування „сенсу та змісту" переговорів, то вона щораз більше ускладнюються, головним чином тому, що ЗДА невпинно побільшують свою збройну силу в тому обширі, а це вказує на те, що вони збираються приступати до таких переговорів із „позиції сили", а не так, як було колись у Кореї. А був то момент, коли американці разом з південними корейцями розторощили китайських „добровільців" і вже готові були під командуванням ген. Ріджвея здушити ворожу силу у найвужчому перешийку Північної Кореї. І саме тоді китайці, хоч і заприсягнулися, що ніколи не підуть на мирові переговори, нарушили цю справу. Тож помилковим був наказ президента Трумана негайно припинити воєнні дії, якраз у тому кульмінаційному моменті, коли ЗДА мали всі вигляди на повну перемогу. Цей наказ президента Трумана дав змогу китайцям і північним корейцям „схопити віддих", переорганізувати і підсилити свої бойові з'єднання на фронті до такої міри, що вони почали мирові переговори вже не як ті, „що мусіли капітулювати", а як „рівні з рівними" . . .

Покищо є всі познаки на те, що такого характеру переговори не повторяться. Президент Джансон і вся військова верхівка в Пентаґоні вважають, що війну у В'єтнамі слід покінчити, але, хрань Боже, не якоюсь „мировою паралелею", а тільки на таких умовинах, які відповідатимуть престижеві і силі ЗДА. І коли ще рік тому шеф американських об'єднаних штабів ген. Е. Вілер заявив, що війна у В'єтнамі може продовжуватися навіть довше, як цього слід сподіватися, то в останній своїй заяві він підкреслив з притиском, що ЗДА перекидають свої війська до В'єтнаму у такій кількості, що війна в тій країні буде такою, „як її схочуть мати американці".

Не зважаючи на всі ці оптимістичні заяви, велетенська американська модерно вивінувана збройна сила натрапляє на дуже велику трудність: вона не може зустрітися з ворогом і за всіми клясичними стратегічними правилами знищити його або взяти в полон. Щоправда, американці спільно з південнов'єтнамськими військами натискають щораз більше на того, здавалося б, „несхопного ворога", винищуючи головним чином його харчові та збройні бази. Навіть і останні криваві бої, що їх звела дивізія „літаючих вершників" недалеко кордону з Камбоджі, якраз мала на меті перетяти і зліквідувати т. зв. „Шлях Го Чі Мінґа", головний шлях, яким перекидають для В'єтконґу не тільки озброєння, але й реґулярні північнов'єтнамські частини, бо місцеві партизани вже дуже послаблені і на постачання з моря не можуть розраховувати з огляду на американську воєнну фльоту.

Американська тактика зводиться у Південному В'єтнамі до того, щоб отому „несхопному ворогові" не дати переґрупувати і зосередити сили для поважних бойових операцій. Дійшло до того, що у тій країні немає вже дослівно ні одного місця, яке комуністи могли б назвати територією, вільною від летунських налетів або від несподіваних повітряних десантів. На основі такої тактики у Пентаґоні витворилося переконання, що американські збройні сили вже перейняли цим ініціятиву у свої руки і що тактику такого „безперебійного переслідування ворога" треба тільки посилювати.

У найближчому часі американське головне командування має на меті прочистити простори обабіч головних шляхів, відкрити їх для власного вжитку і показати світові, що вони почали повністю опановувати положення у В'єтнамі.

Найголовніше — не дати втягнути себе в ніякі мирові переговори, не повторити трагічної корейської полилки.

Мих. Килимний

СОВЄТСЬКІ ТУРИСТИ

Куритиба. — Совєтський турист — це не перший-ліпший громадянин, який бажає поїхати закордон, а наперед старанно дібраний, перевірений і затвердженийількома установами, серед них обов'язково „органами", тобто таємною поліцією. Нам відомий один інженер-кібернетик в Україні, який уже кілька разів пробував пуститися в мандрівку по білому світі, але його далі Чехо - Словаччини не пускають.

Та й при найпильнішому вивченні кожного кандидата на виїзд індивідуальні совєтські туристи це — лише окремі артисти, письменники чи фахівці, яких висилає держава на мистецькі виступи, конференції або для певних консультацій. Але це вже не категорія туристів. Тому звичайному громадянинові махнути кудись одинцем — річ неможлива. Складається звичайно група найменше з чотирьох осіб. Далі все робиться так, щоб совєтський турист закордоном, не відвик від „домашнього хову".

Призначається керівник групи, переважно з тих, які вже побували в чужих краях і мають досвід. Таким керівником може бути тільки член партії, і то з аґітаційно - пропаґандивними здібностями. Коли група більша числом, то творяться ще підгрупи, також на чолі зі своїми керівниками. Останні в усьому підлеглі загальному керівникові, дістають від нього накази і час від часу складають йому звіти. Керівники підгруп стежать за своїми людьми протягом усієї подорожі, відповідно „скеровують" їх, дають їм вказівки, пояснюють усе побачене тощо. Ці керівники сортують приділених їм туристів щонайменше по дві особи.

Найнижчою клітиною є оті дві особи, які, ніби сіямські близнята, мусять завжди і скрізь з'являтися разом. Одинцем совєтського туриста не випускають з готелю навіть купити цигарок. Коли минає день, керівник підгрупи розмовляє з усіма разом, що вони побачили, цікавиться їхніми враженнями, а від себе дає тому всьому оцінку. Потім говорить з кожним зосібна, намагаючись довідатися, як поводив себе і що робив „напарник" опитуваного. В такий спосіб виконується поліційна функція. Серед туристів ніколи не бракує ще й таємних поліційних агентів, що їх не знає ні загальний керівник групи, ні керівники підгруп. Агенти діють на власну руку.

Кожний турист мусить провадити докладні записи, переважно у формі щоденника. Ті записи керівники підгруп перевіряють, виправляють, часом скорочують, а також відповідно насвітлюють різні факти і спостереження. Туристові доводиться іноді переписувати наново все записане, і тому вони мають по два зошити. Завдання керівника підгрупи подбати, щоб чернетковий зошит наприкінці подорожі був знищений. Такі записи провадяться для виступів туристів на зборах, мітинґах, а то й для розмов після їх повороту додому.

Ранком керівник групи скликає керівників підгруп на так звану „летючку". На цій „летючці" керівники підгруп коротенько звітують за минулий день. При цьому особливу увагу звертається на щось кимсь влучно — із совєтської точки зору — підмічене в дійсності „гнилого Заходу". Так, наприклад, Катерина Колосова, побувавши зі своєю групою на одному механічному заводі в ЗДА, побачила там першорядні машини, зразкову чистоту в цехах, високу видатність і таку ж якість праці робітників. Рішуче ні до чого причепитися не могла. Певно, вона собі довго сушила голову, поки надумалась „пустити критику": чому, мовляв, на тому заводі нема портретів „героїв праці"? Це її завваження пізніше надруковано в совєтських газетах. Подібні „підмічання" негайно стають здобутком усієї групи, і їх кожний турист записує до свого щоденника.

Також окремо розглядається справу, коли хтось із туристів зустрів закордоном родича або давнього знайомого. Тоді вирішують, як краще використати ту особу або, навпаки, спекатися її, якщо вона одверто вороже ставиться до режиму СССР.

На „летючці" загальний керівник дає „вступне насвітлення" запланованим оглядинам та зустрічам. Керівники груп скликають свою „летючку" підлеглих їм туристів, повторюючи все почуте від загального керівника. Так виглядає „запобіжний заштрик" совєтським туристам, щоб вони не захопились чимось побаченим та почутим, бо „в СССР усе краще".

Увечері керівник змушує всіх туристів слухати „Последнiє ізвєстія" з Москви. Почуте тут же коментує він сам або призначена ним особа. Коли ж почують щось важливіше, то влаштовують загальні збори з доповіддю, протоколом і резолюцією. Якщо на час подорожі припаде якесь совєтське свято, його теж урочисто відзначають.

Совєтським туристам дозволяють купувати закордоном різні речі. Для цього призначають певний час, і всі йдуть по крамницях разом. Коли хтось купив на більшу суму, ніж інші, мусить сказати, де дістав грошей понад „норму". Туристи, які роздобули трохи долярів ще вдома, вдаються до хитрощів: домовляються із кимсь із готелевої обслуги, щоб купили їм ту чи іншу річ.

Часом туристові дозволяється пообідати чи повечеряти з людьми, які постійно мешкають закордоном, але в цьому разі іде він в супроводі щонайменше ще одного туриста. В таких випадках їм наказується платити за все порівну, щоб не залишати по собі враження матеріяльної бідности. Проте, совєтські туристи дуже вдоволені, коли їх закордонний знайомий заплатить за все сам.

Під час обіду чи вечері з чужинцями совєтські туристи намагаються якнайменше вживати алькогольних напоїв, щоб не сп'яніти. Коли ж їдять самі, без закордонних свідків, тоді вже п'ють скільки дасться, а то ще й з „наддатками". Під час ґастролей ансамблю Павла Вірського в бразилійському місті Сан Павльо, один з учасників його ансамблю, зайшовши до ресторану з місцевими українцями, хотів випити понад „норму", але його колеґа силою видер йому чарку з рук. Потерпілий іронічно зауважив: „От тобі й свобода!".

Зовсім інакше в тому ж Сан Павльо поводився зять Хрущова, Олексій Аджубей. Завітавши до найкращого ресторану вдвох з дружиною Радою і сівши за столика в побічній залі, запропонував усім присутнім спільно пообідати й випити з ним, а він, мовляв, за все заплатить. Кельнерові зневажливим рухом простягнув він „на чай" десять долярів. Та Аджубей у рахунок не йде, то був візитор з особливою ролею і значенням.

У поворотній дорозі додому совєтським туристам доводиться майже цілий час, вільний від сну, витрачати на всілякі засідання, обговорення та розмови з керівниками, під час яких усе бачене й почуте закордоном, остаточно підсумовується, узгіднюється і затверджується. Повернувшись додому, совєтський турист добре знає, що за ним довший час слідкуватимуть.

ГОЛОС ЧИТАЧА

ЩЕ ПРО МІШАНІ ПОДРУЖЖЯ

Вже кілька разів читачі „Свободи" забирали голос у цій пекучій справі. Більшість із них серйозно трактують проблему, однак знайшлися й такі, що лише забирають місце в газеті. Направду тяжко зрозуміти їхню ціль.

Додам і я свій голос проти мішаних подруж, а для прикладу наведу характеристичний випадок.

Одного гарного дня минулого літа сиджу я на березі водного резервуару біля Денверу та й ловлю рибу. Витягнувши з води маленьку рибку, віддаю її 7 - 8 літній дівчинці, що в той час із своїми батьками і братіком проходила повз мене. Батько тієї дівчинки каже по-українськи „Скажи панові дякую!", а мати майже рівночасно: „Заґе данке шен!" Я зрозумів, що маю перед собою мішане подружжя.

І досі не знаю, чому той чоловік звернувся до дитини по-українськи, бо виявилося, що і вона і її братік не розуміли в цій мові ні слова, а по-німецьки розмовляли. Цей чоловік походить з Волині, вже два роки живе у Денвері, але між своїх людей не показується. Не приходить ані до української православної, ані до католицької церкви.

У розмові дружина цього землячка почала доводити, що Україна це не нація. Побачивши з дальших її слів, що вона ненавидить Україну, що жадні арґументи її не чіпляються, кажу їй: „Якщо Східня Німеччина побуде під Росією хоч зі сто років, тоді знайдуться такі, які уважатимуть її за частину Росії".

„Не може бути й порівняння між Східньою Німеччиною та Україною. Східня Німеччина має своїх амбасадорів у багатьох країнах, а Україна не має". — заперечила німка.

Прощаючись, я запитав землячка, чому його дружина так ненавидить Україну. Він лише здвигнув плечима і не відповів нічого. Я бачив, що йому було жаль, що його жінка так образила мої почування.

Пощо нам борсатися в непотрібній дискусії на тему мішаних подруж, коли й без того бачимо в кожній громаді, що „чужа свита не гріє".

Хоч у перших роках нашого поселення в Америці були такі мішані подружжя, які ще брали сяку-таку участь в громадському житті, згодом більшість тих подруж познаходили різні причини на те, щоб зовсім зірвати з українською громадою. Їхні діти не знають ні слова по-українськи і не почувають себе українцями.

Проте, деякі з тих подруж забирають голос на сторінках української преси, хвалюючи свій німецький товар, або пишуть про „наше могутнє Христос Воскрес", якого відреклися.

Жиди вже п'ять тисяч років намагаються оминати мішаних подруж. Чому й ми не можемо зберегти від того лиха наших дітей, що народилися в Україні.

Я зовсім не маю наміру вразити ті мішані подружжя, що тримаються нашої церкви і громади. Та воно вже якось так є, що такі люди мовчать.

К. Крупський

СТОРІЧЧЯ НАРОДЖЕННЯ ТУГАН-БАРАНОВСЬКОГО

Вінніпеґ.—Черговий „академічний виклад УВАН" при співпраці Української Кооперативної Громади в Вінніпеґу відбудеться в неділю 5-го грудня в УНДомі в год. 2:30 пополудні. Інж. Андрій Качор виголосить доповідь на тему „Сторіччя народин світової слави українця Тугана-Барановського". Цей виклад уладжує Президія УВАН у Канаді.

А. Драган

ПРОБЛЕМИ НАШОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ І ПРЕСИ

(Доповідь, виголошена на 1-му З'їзді Українських Журналістів Америки і Канади, що відбувся в днях 30-го і 31-го жовтня 1965-го року).

(6)

КОДЕКС ЕТИКИ

Гільда Американської Преси на своїй конвенції в червні 1934-го року встановила окремий Кодекс етики для американської преси. Кодекс був приготований спеціяльним Комітетом у справі етики, що його очолював Пол Комлі Френч з Філядельфії. В ньому сказано:

1) Першим обов'язком журналіста є подавати публіці точну й об'єктивну інформацію, а в своїх зв'язках з публікою журналіст повинен керуватися чесним респектом прав одиниць і груп.

2) Усі пресовики повинні перестерігати рівности всіх людей в обличчі закону; подаючи вісті, вони не повинні керуватися політичними, господарськими, соціяльними, расовими чи релігійними упередженнями, натомість повинні керуватися тільки фактами і чеснотою.

3) Журналіст повинен уважати кожну особу, обвинувачену в злочині, за невинну, як довго вона не є засуджена, так, як це поступає закон, а повідомлення відносно обвинувачених осіб мають бути подані в такій формі, щоб не могли збаламутити чи викликати упередження серед читачів.

4) Гільда з допомогою своїх членів та через домовлення з редакторами і видавцями змагатиме до поборювання обмежень у подаванні законних вісток відносно „упривілейованих" осіб чи груп, включно з тими, що дають оголошення, з комерційними силами та приятелями журналістів.

5) Журналіст повинен відмовитися виявити довірочність чи подавати джерела довірочних інформацій в суді, перед іншими судовими чи слідчими властями, а обов'язок журналіста зберегти довірочність; він повинен включити й вістки, які довірочно дістав від свого працедавця під час свого затруднення, навіть після того, як змінив працедавця.

6) Вістка повинна бути редаґована виключно в редакційній кімнаті, а не в адміністраційному чи іншому приміщенні.

7) Журналіст повинен поводитися в такий спосіб, що вказував би на його незалежність та чесну самопошану так в редакції, як і поза нею, та повинен оминати того, що могло б уважатися за бажання будькому прислужитися.

Рівночасно засуджується такі практики, що є шкідливі для публічного інтересу, для газети та для журналіста:

1) Публікацію реклями у формі чи під виглядом вістки.

2) Існуючу практику здобування чи писання історій, про які журналіст знає, що вони є фальшиві або вводять в блуд та які є шкідливі для осіб чи груп.

3) Прийняття журналістом грошей за розголошення (паблиситі), бо це може викликати упередження до його праці, як чесного репортера. Зокрема засуджується практику писання реклямових статтей політичними редакторами та прийняття грошей спортовими редакторами й авторами за рекляму для нібито спортових подій.

4) Практику деяких видавців, які вимагають, щоб журналісти використовували свої впливи серед урядових осіб в інших цілях, як у здобуванні вісток.

***

Це тільки дуже загальниково схарактеризовані ті рямки, цілі й відповідальності, що ними керуються чи до них змагають американські журналісти. Респектування існуючих постанов закону, як і здійснення встановлених самими журналістами засад та напрямних становить велику проблему, чи радше комплекс проблем, з якими треба кожного дня змагатися, їх розв'язувати.

До цього долучається ще багато інших справ, що стоять перед модерною журналістикою. Цікавий і пророчистий у цьому відношенні був телевізійний панель на тему: „Преса в небезпеці" (Ди Пресс ін періл), що відбувався в Ню Йорку в неділю 3-го жовтня 1965-го року упродовж одної години і в якому взяли участь: д-р Кемпбел із Ґраджуейт Скул оф Джорналізм Колумбійського університету, п. Фрімен з „Ню Йорк Таймсу", п. Поллак з „Нюзвіку", редактор журнального недільного додатку до „Н. Й. Гералд Трибюн" та Аллин Едварс, що був модератором.

Усі панелісти однодушно стверджували, що нові засоби поширювання вісток: радіо й телевізія, хоч і комплікують багато дечого газетам, все ж таки не є для них поважною загрозою, бо ніколи не зможуть заступити газети. Натомість найбільшу загрозу для преси вони вбачають в „автоматизації" не тільки технічних відділів — складального та пресово-друкарського, але й редакційного. Щораз менше газет дбають за власні кореспонденції про світові події, бо їх постачають могутні пресові агенції. При тенденції до технічної автоматизації, ці вістки мали б іти не до редакції, а прямо на лінотипи, завтоматизовані, без складачів. У льокальних вістках видавці, щоб не псувати собі „бизнесу" з оголошеннями, мають тенденцію оминати проблеми, що могли б зражувати їхніх „костомерів". Коли ж мова про коментаторів — сьогодні, при системі так званих синдикованих колюмн, то провінційна газета за кілька долярів може мати кожного дня коментарі журналістів із найславнішими іменами. В таких обставинах преса починає бути нудною й нецікавою, щораз менше атракційною не тільки для читача, але й для молодих, здібних адептів журналістики. Повернути пресі атракційність („поважна газета не мусить бути нудною"! — стало гаслом „Н. Й. Гералд Трибюн"), зробити її ще більш викликовою (челенджінґ) і для читача і для редактора — це деякі з головних проблем вільної преси сучасности.

Виставка Теодозії Бриж і Євгена Безніска в УВАН

20-го листопада в горішній залі УВАН-у відбулася інавгурація невеличкої, цікавої виставки — показу праць двох молодих мистців, що проживають на Україні: Євгена Безніска (графіка) і його дружини — Теодозії Бриж (скульпторки).

Вечір відкрила письменниця Віра Вовк, яка привезла з собою із Львова течку принагідних світлин і ґравюр, якими її обдарували молоді мистці. Хоч і привезені матеріяли може й не найцікавіші з того, що можна б виставити, Віра Вовк хотіла показати українській громаді в Ню Йорку, як працює молоде творче покоління на Україні і послухати критичну оцінку присутніх на відкритті мистців.

Проф. Антін Малюца обговорив експонати. Він звернув увагу на те, що Львів перестав бути вузькольокальним, бо — до речі — ні Євген Безніско, ні Теодозія Бриж не львов'яни, як і багато інших молодих творців походять із усіх частин України, що добре почуваються у львівській мистецькій атмосфері. Праці, що їх можна тепер оглядати в УВАН, показують солідну реалістичну школу, де часом відмітні впливи Кульчицької, Ковжуна, Гординського, Бутовича, а то й польських мистців, але на цьому вони не зупиняються, шукаючи новому змістові нової форми. Зміст часто звернений до етнографічно - українського елементу, але він черпає не з народної творчости, а з літератури. Так, притаманні Теодозії Бриж варіяції на тему „Лісової Пісні" Лесі Українки, чи Євгенові Безніскові ілюстрації до „Довбуша" Богдана Ігоря Антонича.

В екс-лібріс проф. А. Малюца добачає брак витончення в літері, — майстерність, що її так широко опанував західній світ. З другого боку він відмітив, що персональність українських мистців в УССР щира і безпосередня, без Фройда і без Сартра, і що вони самотужки приходять до творчих висновків. Євген Безніско, що працює технікою довбання на лінориті, нагадує роботящу орнаментику народного мистецтва — писанки, вишивки, різьби, — тоді, як Теодозія Бриж кладе наголос на емотивність („Біла доля", „Сіра доля", „Чорна доля", „Осьвенцім", „Мавка"), праці, у яких українська тематика стає загальнолюдською.

В. С.

ВЕЧІР У ЧЕСТЬ ІРИНИ ШУХЕВИЧ В ЛМКЛЮБІ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Ірина Шухевич, одна із найстаріших віком живучих українських малярок з фаховою освітою, святкує своє 80-ліття та 60-тиліття мистецької праці. З цієї нагоди Літературно-мистецький Клюб в Ню Йорку присвячує лавреатці свій вечір у п'ятницю 3 грудня ц. р., на якому з короткими фаховими доповідями про мисткиню виступлять проф. Михайло Осінчук — теж один із найстарших мистців — і Антін Малюца; пані О. Соневицька відчитає нарис. У мистецькій частині виступлять Дарія Гординська-Каранович (фортепіянове сольо). Початок о год. 8 вечора; гостям раді.

Дорогому нашому Куріннбму
пл. сен. кер.
д-рові МИКОЛІ ГРУШКЕВИЧЕВІ
й Його Вельмишановній Дружині МАРІЇ,
в День Срібного Ювілею Їх Вінчання
пересилаємо
сердечний привіт і побажання за двадцять п'ять літ відсвяткувати Золотий Ювілей в повноті фізичних і душевних сил.
З цієї нагоди складаємо
на Фонд Її Емінеції Кардинала Сліпого $72.25
і на НТШ в Сарселі $72.25
Разом $144.50
Подруги і Друзі 7-го Куреня УПС ім. Андрія Войнаровського

Замість квітів на домовину
св. п. д-ра ВОЛОДИМИРА КАЛИНИ
старшини УСС
складаємо 10.00 дол. на НТШ в Сарселі, а 10.00 дол. на Український Національний Музей в Шикаго.
Вельмишановній Його Родині, висловлюємо наше глибоке співчуття.
Марія і Михайло ПЕТРУНЯКИ

†

З болем серця бажаємо поділитися сумною вісткою, що дня 22-го листопада 1965 р. в 68 році життя помер вечером в Jamaica Hospital по тяжкій операції, наш Невіджалуваний Приятель через 45 літ

ДМИТРО КРАВЕЦЬ (Кравченко)

Полишив в смутку одиноку дочку Гелен (Гелюсю), дальшу Родину і багато Приятелів.

Покійний працював в друкарні „Свободи". Був примірним батьком, який дав гарне виховання дочці, яка одержала докторат бактеріології та працює в департаменті здоров'я міста Ню Йорку.

Був щирим українським патріотом та вельми жертволюбивим на різні українські цілі.

Був вірним нашим приятелем, який разом з дочкою, мали у нас (в Рузевелт) бути на святі „Подяки" та передчасна невмолима смерть забрала Його від нас.

Відпровадили ми Покійного на "Pinelawn Cemetery" на Лонг Айленд, де Він разом з своєю Дружиною спить вічним сном.

Спи Любий наш Приятелю Дмитре та будь певний, що опіка наша для Твоєї Гелюсі є все готова. Спочивай з Богом та сни про наш рідний край — Україну.

Твої Друзі —
ВОЛОДИМИР, ОЛЬГА і КОРНИЛЯ ЦІСИК

†

В глибокім смутку повідомляю Рідних, Приятелів і Знайомих, що дня 22-го листопада 1965 року на 56-му році життя помер наш Чоловік, Тато, Дідусь і Друг

бл. п. СТЕФАН ШУМИЛО

Упокоївся в Бозі заосмотрений Найсвятішими Тайнами.

Панахиди відправлені 23-го листопада 1965 р. о год. 8-ій вечора, а похорон — в середу 24-го листопада 1965 р. з похоронного заведення Lytwyn & Lytwyn до Української Католицької Церкви св. Івана Хрестителя, де о. Вол. Красівський відправив Службу Божу з подякою, а потім на цвинтар Holywood Memorial Cemetery, Union, N. J.

Горем прибиті:
ТЕТЯНА — дружина
АННА — дочка
РОМКО — зять
ЛЮСЯ — внучка
Т. ПОДОБА

Замість квітів на свіжу могилу Довголітнього Товариша праці
бл. п. Дмитра Кравця
10.00 долярів на Фонд „Веселки"
зложив
ЯКІВ КУЛИНИЧ
Вельмишановній Родині, висловлюю глибоке співчуття.

Замість квітів на могилу
св. п. д-ра ВОЛОДИМИРА КАЛИНИ
складаю 20.00 долярів на Фонд Українських Інвалідів.
ІВАННА ДЖУС

Конвенція Союзу Українок...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

жонатий, і — чому ви неодружені? Темою доповіді проф. Стоцького був український матріярхат, і навряд чи його наявність міг би хто переконливіше, красномовніше й дотепніше доказати, як це зробив доповідач. Друга доповідь, яку виголосила в англійській мові леді Малколм Доґлес-Гемилтон, колишній президент відомої американської установи „Каммон Коз", а тепер президент організації „Ситизенс фор Фрідом", — крім рішучого антикомуністичного становища в поодиноких актуальних справах, включно із теперішніми демонстраціями в справі війни у В'єтнамі — була справжньою одою на честь праці українського жіноцтва в Америці та їхньої організації, Союзу Українок Америки. Повний текст доповіді леді Гемилтон плянуємо надрукувати в нашому англомовному „Українському Тижневику". Організацією бенкету — як нас інформовано — займалась пані Варка Бачинська.

Концерт і показ ноші

Виступ солістки метропоітальної опери Шарльотти Ордассі-Баранської, яка при фортепіяновому супроводі проф. Б. Перфецького відспівала 3 українські пісні й, як наддаток, арію з опери, не потребує нашої оцінки. Ця співачка мала найвищі оцінки фахових американських рецензентів, і вона була б їх здобула також і своїм виступом на конвенційному бенкеті СУА.

Але окремої уваги вимагає влаштований під час бенкету оригінальний показ історичної української жіночої ноші. Напевно для кожного з приявних, починаючи від такого „битого" в нашій історії специяліста, як проф. Роман Смаль-Стоцький, з на такому ляїкові, як автор цього репортажу, кінчаючи, цей показ ноші був новиною і великою та оправданою гордістю.

Відбувався цей показ на окремому, доведеному до половини бенкетової залі підвищенні, що його видно на вміщеній в цьому числі „Свободи" фотознімці, при відповідному освітленні і в супроводі музики — відповідних музичних композицій, що їх виконувала на фортепіяні Калина Чічка-Андрієнко. Першими вийшли на сцену заповідачки: Оля Шуган у староукраїнському, жіночому одягу з 6-го віку, та Мотря Восвідка у відтвореному за Грушевським і Гіляровим іншому варіянті жіночого одягу з того ж віку. Далі — як це вияснювали заповідачки демонстровано такі одяги:

Сарматський жіночий одяг з 4-го віку перед Христом, відтворений на підставі дослідів проф. Пастернака. Одяг невибагливий, але рясно обшитий вишуканими окрасами. Демонструвала його Христина Восвідка.

Одяг княгині Ольги із 10-го сторіччя — із виразним виявом влади, могутности, добробуту та культурного впливу Візантії. Демонструвала Наталія Захарченко.

Одяг боярині з 12 століття: дорогі, чужоземні тканини, вишуканий крій. Демонструвала Анна Алиськевич.

Шостим з черги був одяг молодої дворянки з 11-го століття, що також виявляв багатство панівної верстви. Демонструвала Марта Навроцька.

Далі показано одяг галицько-волинської княжни з 12-13-го століття, типовий для княжих дворів України з відмінною обробкою прикрас. Його виконано за проєктом Гургули-Сенів. Демонструвала Ірина Рожанковська.

З черги показано одяг жінки козацького старшини з 17-го століття, що відзначався гармонією барв та вибагливістю тканин у контрасті з старовинним завоєм голови. Демонструвала Люба Артимишин.

Передостаннім показано одяг української міщанки з 17-го сторіччя за присланим з України взірцем. Питоменністю цього одягу були вовняні тканини, спокійні барви та оригінальне накриття голови. Демонструвала Віра Тершаковець.

Останнім показано одяг української шляхтянки з 17-го століття зроблений з вишуканих чужоземних тканин, з виразним відзеркаленням впливів Заходу. Демонструвала Люба Абрам'юк.

Це коротка характеристика показаних одягів, згідно з вияснeнням заповідачок. А проте, жадні описи не всилі відтворити того враження, що його справляв на всіх живий показ. Подивляючи красу та граціозність одягів і тих, що одяги демонстрували, з думки не сходило: але ж і сьогодні ще знаходяться такі люди, які заперечують не тільки право на самобутність, але й саму назву країни, що має такі безспірні докази своєї високої культури. Для нас усіх, зокрема для нашої молоді, така демонстрація нашої старовинної культури була найбільш промовистою й захоплюючою.

Ініціятором, організатором і душею показу була пані Христина Восвідка, разом із головою 64-го Відділу СУА в Ню Йорку, пані Полею Книш, яка попередила показ коротким словом. Згідно з одержаними інформаціями, ці історичні костюми виконали пані: Люба Артимишин, Христина Восвідка, Розина Захарченко, Анна Гореча, Христина Навроцька, Марія Савицька та Неоніля Тершаковець. Було б великою шкодою, якщоб СУА не зорганізував показу зразків цісї нашої віковічної культури бодай по більших осередках нашого скупчення в цій країні та в Канаді.

Наше співчуття

Віддавши заслужене нашому жіноцтву, не можемо, на закінчення, не висловити співчуття нашому „чоловіцтву": їхні конвенції та конвенційні імпрези і „не вмивалися" до конвенції та конвенційних імпрез СУА. На цьому далеко не кінець. Пригадуєте пісню: „Розлука та розлука", що її так жалісливо співали давні наші поселенці? Навіть Джек Пеленс — Володимир Палагнюк співав її кілька років тому, в супроводі ґітари, на одній імпрезі в Канаді. Чоловіки більшости наших делеґаток могли б собі цю пісеньку співати вдома протягом трьох кінцевих днів минулого тижня. Деякі з них як, наприклад, д-р Володимир Пушкар та інші супруги тих діячок, що активно підготовляли конвенцію, — мали „розлуку ту розлуку" довше, і тому схудли та посумніли, а приїхавши на конвенцію — також не мали щастя: саме тоді, як відбувалась найцікавіша частина конвенції — вибори, дебати та схвалювання резолюцій, їх пані голова випросила зі залі. І їхні рідні жінки навіть слова не сказали в їх обороні. Ще можна зрозуміти і до деякої міри виправдати афронт пані голови супроти д-ра Пушкаря. Навіть його рідна дружина, тепер новообрана голова СУА, могла побоюватись його евентуальної „підривної акції" під час виборів, із заздрости чи еґоїстичних мотивів. Це саме в меншій мірі може відноситися й до інж. Грицая. Але вже справжньою офірою в цій акції проти рідних чоловіків упав під час виборчої сесії міністер Юліян Ревай, той самий, що так сердечно вітав делеґаток у приміщеннях Українського Інституту Америки і ще прислав їм сердечний привіт від очолюваної ним „Самопомочі". Автор цього репортажу тільки тому не поділив сумної долі згаданих, бо, почувши від пані голови рішуче „но!" в кулюарах, на залю не пішов. Пані Лідії Бурачинській читачі „Свободи" можуть завдячувати те, що довідалися про склад нової Управи СУА.

ТАРЗАН, ч. 5 536. Зловили обидвох Тарзанів!

З наказу Вогга розшукувальна група перешукала все місто, поки не знайшла квартири Маріо Мореллі.

Його швидко перемогли і зв'язали та заткали йому рота...

Тимчасом інша група перехопила дійсного Тарзана.